

Datum van inontvangstneming : 24/02/2023

Zaak C-4/23

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

3 januari 2023

Verwijzende rechter:

Judecătoria Sectorului 6 București (Roemenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

11 augustus 2022

Verzoekende partij:

M.-A. A.

Verwerende partijen:

Direcția de Evidență a Persoanelor Cluj

Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date din Ministerul Afacerilor Interne

Municipiul Cluj-Napoca

Intervenienten:

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Asociația Accept

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Beroep waarmee verzoekster M.-A. A. de verwijzende rechter verzoekt verweersters te gelasten om in haar geboorteakte haar geslachtsverandering van vrouw in man alsook haar mannelijke voornaam en persoonsnummer te vermelden, en om een nieuwe geboorteakte af te geven

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Krachtens artikel 267 VWEU wordt verzocht om uitlegging van artikel 2 VEU, de artikelen 18 en 20 en artikel 21, lid 1, VWEU en de artikelen 1, 7, 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna ook: „Handvest”)

Prejudiciële vragen

1) Wordt door het feit dat wijzigingen van geslacht en voornaam in het bevolkingsregister die een transgenderman met een dubbele nationaliteit (de Roemeense nationaliteit en die van een andere lidstaat) middels de procedure voor juridische geslachtserkenning heeft laten aanbrengen in het bevolkingsregister van een andere lidstaat, niet worden erkend in artikel 43, onder i), en artikel 57 van legea nr. 119/1996 privind actele de stare civilă (wet nr. 119/1996 inzake akten van de burgerlijke stand), en dat deze Roemeense burger wordt verplicht om in Roemenië een aparte volledige gerechtelijke procedure op tegenspraak te doorlopen tegen de gemeentelijke dienst voor de bevolkingsregistratie en de burgerlijke stand – een procedure die als onduidelijk en onvoorzienbaar is beoordeeld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (zaak X en Y tegen Roemenië, verzoekschriften 2145/16 en 20607/16, 19 januari 2021) en die kan leiden tot een andere beslissing dan in de andere lidstaat – de uitoefening verhinderd van **het recht op het burgerschap van de Unie** (artikel 20 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie) en/of **het recht op vrij verkeer en verblijf van burgers van de Europese Unie** (artikel 21 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en artikel 45 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie) in waardigheid, in gelijkheid voor de wet en zonder discriminatie (artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, artikel 18 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en de artikelen 1, 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie), met eerbiediging van het privéleven en het familie- en gezinsleven (artikel 7 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie)?

2) Is de uittreding van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie van invloed op het antwoord op de voorgaande vraag, met name **i)** in een geval dat de procedure tot wijziging van de burgerlijke stand vóór de Brexit is begonnen en tijdens de overgangsperiode is afgerond, en **ii)** nu de Brexit inhoudt dat van de aan het Europees burgerschap verbonden rechten, daaronder begrepen het recht om vrij te reizen en te verblijven, slechts gebruik kan worden gemaakt op basis van Roemeense identiteitsbewijzen of reisdocumenten, waarin de betrokkene het vrouwelijk geslacht en een vrouwelijke voornaam heeft, in afwijking van de juridisch erkende genderidentiteit?

Aangevoerde Unierechtelijke bepalingen en aangevoerde rechtspraak

Artikel 2 VEU, artikelen 18, 20 en artikel 21, lid 1, VWEU, en artikelen 1, 7, 20 en 21 van het Handvest

Arresten van 14 december 2021, *Stolichna obshtina, Rayon „Pancharevo”* (C-490/20, EU:C:2021:1008), punten 41, 42, 44 tot en met 48, 52, 54 en 56; 8 juni 2017, *Freitag* (C-541/15, EU:C:2017:432), punten 36 tot en met 39; 14 oktober 2008, *█* (C-353/06, EU:C:2008:559), punten 28 en 29; en 2 oktober 2003, *█* (C-148/02, EU:C:2003:539), punten 22 tot en met 24

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Legea nr. 119/1996 privind actele de stare civilă (wet nr. 119/1996 inzake akten van de burgerlijke stand)

Artikel 9: „Indien de ambtenaar van de burgerlijke stand of de met de burgerlijke stand belaste functionaris weigert een akte op te stellen of een vermelding op te nemen die tot zijn taak behoort, kan de benadeelde persoon zich overeenkomstig de wet tot de bevoegde rechter wenden.”

Artikel 43, onder i): „In geboorteakten en, in voorkomend geval, huwelijks- of overlijdensakten worden wijzigingen in de burgerlijke staat van de betrokkene vermeld in de volgende gevallen: [...]

i) geslachtsverandering, nadat de rechterlijke beslissing definitief is geworden; [...]

Artikel 57, lid 1: „Akten van de burgerlijke stand en de vermeldingen daarin kunnen slechts worden vernietigd, aangevuld of gewijzigd krachtens een definitieve rechterlijke beslissing.”

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Verzoekster M.-A. A., die zich als man identificeert en het persoonlijk voornaamwoord „*el*” (hij) gebruikt, is op 24 augustus 1992 geboren in de gemeente Cluj-Napoca (Roemenië) en bij de geboorte geregistreerd met het vrouwelijk geslacht.
- 2 Nadat zij met haar ouders naar het Verenigd Koninkrijk was verhuisd, heeft verzoekster op 21 april 2016 de nationaliteit van dat land verkregen. Aangezien zij zich als man identificeerde, heeft M.-A. A. op 21 februari 2017 via de procedure *Deed Poll* (naamsverandering) in dat land haar naam en aanspreektitel van vrouwelijk in mannelijk veranderd, namelijk van mevrouw M.-A. A. in de heer M.-A. A.

- 3 Na aanvang van deze procedure heeft verzoekster een aantal door de autoriteiten van het Verenigd Koninkrijk afgegeven documenten laten wijzigen, namelijk haar rijbewijs en haar Britse paspoort.
- 4 Op 29 juni 2020 heeft verzoekster in het Verenigd Koninkrijk ook een *Gender Recognition Certificate* (gendererkeningsverklaring) verkregen waarmee haar mannelijke genderidentiteit wordt bevestigd.
- 5 Na afronding van deze procedures in het Verenigd Koninkrijk heeft verzoekster zich in mei 2021 tot de Roemeense autoriteiten gewend, meer bepaald tot de Direcție de Evidență a Persoanelor Cluj - Serviciul stare civilă (directie persoonsregisters Cluj – dienst burgerlijke stand), met het verzoek om rechtstreeks op grond van de reeds in het Verenigd Koninkrijk verkregen documenten (*Deed Poll* en *Gender Identity Certificate*) de wijziging van geslacht en voornaam in de geboorteakte op te nemen, het persoonsnummer dienovereenkomstig te wijzigen om het mannelijk geslacht weer te geven en een overeenkomstige geboorteakte af te geven met een andere voornaam, het mannelijk geslacht en een persoonlijk identificatienummer dat met het cijfer 1 begint.
- 6 Dit verzoek is afgewezen, omdat de Roemeense autoriteiten van mening waren dat de vermelding van geslachtsverandering krachtens de nationale wetgeving pas kan worden geregistreerd wanneer de betrokkene bij een definitief geworden gerechtelijke beslissing van geslacht is veranderd en niet op basis van een verklaring van erkenning van de genderidentiteit.
- 7 Bij een beroep dat is ingesteld op 14 september 2021 bij de Judecătorie a Sectorului 6 București (rechter in eerste aanleg Sector 6 Boekarest, Roemenië), de verwijzende rechter, verzoekt M.-A. A. verweersters te gelasten die wijzigingen aan te brengen in haar geboorteakte en haar een nieuwe geboorteakte te verstrekken die deze wijzigingen weerspiegelt.
- 8 In casu is de Consiliu Național pentru Combaterea Discriminării (nationale antidiscriminatieraad) in het proces geroepen en is de Asociație Accept op haar verzoek toegelaten als interveniënte aan de zijde van verzoekster.

Voornaamste argumenten van de partijen in het hoofdgeding

- 9 M.-A. A. benadrukt dat zij de rechter niet verzoekt om de geslachtsverandering toe te staan, maar om rechtstreeks en met voorrang het Unierecht toe te passen en verweerders te gelasten om de geboorteakte te wijzigen, zodat de vermeldingen betreffende geslacht, voornaam en persoonsnummer in overeenstemming worden gebracht met haar genderidentiteit, die reeds definitief is erkend in het Verenigd Koninkrijk toen het nog lid van de Europese Unie was. Hierdoor zou zij haar recht van vrij verkeer en verblijf in de Europese Unie kunnen uitoefenen door een reisdocument te gebruiken dat overeenkomt met haar mannelijke genderidentiteit.

- 10 Bovendien stelt de verplichting om in Roemenië een nieuwe gerechtelijke procedure te doorlopen die tot doel heeft de geslachtsverandering goed te keuren, haar bloot aan het risico dat de beslissing anders uitvalt dan in het Verenigd Koninkrijk. Voorts heeft het EHRM de procedure in Roemenië reeds als onvoldoende duidelijk en voorzienbaar aangemerkt (arrest van 19 januari 2021, X en Y tegen Roemenië, verzoekschriften 2145/16 en 20607/16).

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 11 Volgens de verwijzende rechter hangt de uitkomst van de bij hem aanhangige zaak af van de uitlegging van het Unierecht, dat voorrang heeft boven het nationale recht, aangezien het recht op het Europees burgerschap en het recht van vrij verkeer en verblijf van de burger van de Unie zich verzetten tegen een nationale wettelijke regeling die een persoon met dubbele nationaliteit verplicht om een nieuwe gerechtelijke procedure te beginnen in een van de staten waarvan hij de nationaliteit bezit, terwijl hij reeds met goed gevolg een procedure heeft afgerond (ongeacht of die bestuurlijk of gerechtelijk was) in een andere lidstaat waarvan hij de nationaliteit bezit.
- 12 De beslechting van de bij hem aanhangige zaak hangt volgens deze rechter ook af van de gevolgen van de uittreding van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie. Indien het Hof de eerste vraag bevestigend beantwoordt, moet namelijk worden vastgesteld of een lidstaat op een daartoe strekkend verzoek de rechtsgevolgen moet erkennen van een procedure tot geslachtswijziging die is gevoerd in een staat die bij de inleiding van de procedure lid van de Unie was en bij de afronding ervan de Unie had verlaten, aangezien de eerste procedure tot erkenning van de genderidentiteit in het Verenigd Koninkrijk is ingeleid voordat deze Staat de Unie heeft verlaten en na die gebeurtenis is afgerond.